

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціальна семіотика та соціолінгвістика

для здобувачок та здобувачів

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Комунікації та управління культурними індустріями»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2023/2024
Семестр 2
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладачка: проф. Людмила МАЛЕС, доц. Маріна СОБОЛЕВСЬКА

Пролонговано: на 2024/2025 н.р. (Чорвильська) «31» 08 2024р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () «__» __ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробниці: Людмила МАЛЕС д.соц.н., професорка, професорка кафедри теорії та історії соціології, Марина СОБОЛЕВСЬКА д.соц.н., доцентка, доцентка кафедри теорії та історії соціології.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

Володимир СУДАКОВ

Протокол № 19 від 28 серпня 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2023 року № 10

Голова науково-методичної комісії

Гетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – опанувати теоретичні підходи та прикладні стратегії до дослідження соціальної семіотики та соціолінгвістики. Підготовка до розв’язання спеціалізованих завдань та практичних проблем у соціокультурній сфері, у сфері освіти та науки, креативної економіки і культуротворчих практик.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами
2. Здійснювати самостійно аналітичну та пошукову діяльність
3. Мати навички пошуку та вибору відповідної інформації; дискутувати, представити і обговорювати власну позицію обраної проблематики.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна представляє актуальні проблеми теоретичного та практичного семіотичного і соціолінгвістичного дослідження культурної діяльності, управління нею. Нодає основні питання та теми, які критично піднімаються і розробляються в рамках семіотичного, соціолінгвістичного, соціокультурного аналізу, постколоніальних та соціологічних теорій та методів.

4. Завдання дисципліни спрямовані на формування компетентностей:

- ✓ Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. (ЗК03)
- ✓ Здатність планувати, управляти та контролювати виконання поставлених завдань та прийнятих рішень. (ФК24)
- ✓ Здатність розробляти та впроваджувати сучасні форми забезпечення соціокультурного партнерства (ФК30)
- ✓ Здатність розробляти соціокультурні проекти та забезпечувати їх операційну реалізацію (ФК31)
- ✓ Здатність організувати роботу з різними стейкхолдерами соціокультурної діяльності. (ФК32)
- ✓ Здатність створювати соціокультурні послуги (ФК34)

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати основні теоретичні засади та поняття соціальної семіотики та соціолінгвістики	Лекція, самостійна робота	контрольна робота, іспит	15
1.2	Знати основні напрацювання та результати семіотичних соціолінгвістичних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	дискусії на практичних заняттях, контрольна робота	15
2.1	Застосовувати теоретичні знання у практиці вирішення проблем у соціокультурній сфері, у сфері креативної економіки і культуротворчості	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	дискусії на практичних заняттях, іспит	25
2.2	Вміти працювати з соціолінгвістичною та семіотичною інформацією й даними з креативної економіки і культуротворчих практик	Лекція, Практичні заняття, самостійна робота	дискусії на практичних заняттях, контрольна робота, іспит	20
2.3	Використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології, вміти застосовувати методи аналізу текстів і семіотичного аналізу	Самостійна робота, презентація	презентація практичних завдань	5
3.1	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.	Лекція, практичні заняття, презентація	дискусія на практичних заняттях, презентація практичних завдань	10

4.1	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	Самостійна робота, презентація	презентація практичних завдань	10
-----	--	--------------------------------	--------------------------------	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)						
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Оцінювати сучасну соціокультурну ситуацію. (ПР09)		+	+				
Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність. (ПР11)	+			+			
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціокультурних явищ у контексті професійних задач (ПР21)	+				+	+	
Прогнозувати тенденції розвитку організаційних структур в умовах суспільних змін та глобальних трансформацій. (ПР22)				+			+
Вміти діяти в умовах невизначеностей. (ПР25)		+					+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях: РН1.2, РН2.1, РН2.2 РН 3.1 – 20 балів (12 мінімально балів).
2. Презентація практичних завдань РН2.3, РН3.1, РН4.1 – 20 балів (12 мінімально балів)
3. Виконання двох КР: РН1.1, РН1.2, РН2.2 – 20/12 балів (по 10 максимальних або 6 мінімальних балів за кожною)

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит (білет містить два питання) РН1.1, РН2.1, РН2.2 – **40 балів** (20 максимальних балів або 12 мінімальних балів за кожне питання білету). *Мінімальний бал успішного складання (отримання загальної позитивної оцінки) іспиту – 24 бали.*

- умови допуску до підсумкового іспиту: для студенток та студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів за критично-розрахунковий мінімум – **36 балів** для одержання допуску до іспиту обов'язковим є повторне складання контрольної роботи.

7.2 Організація оцінювання:

1. Групова та індивідуальна робота на практичних заняттях – теми 1-12
2. Презентація практичних завдань - теми 5, 6, 7, 12
3. Контрольна робота 1 – за темами 1-7, після теми 7
4. Контрольна робота 2 – за темами 8-12, після теми 12

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1. Соціолінгвістичні дослідження				
1	Соціолінгвістична проблематика в міждисциплінарній перспективі	2	2	6
2	Варіативна соціолінгвістика. Арго, жаргон, сленг.	2	2	4
3	Професіолекти і мовні реєстри.	2	2	4
4	Гендерованість мови Андроцентричні мови	2	2	4
5	Недискримінаційна мова та мова ненависті	2	2	4
6	Мова і гео/політика	2	2	4
7	Соціолінгвістичні дослідження дискурсів	2	4	4
2. Соціальна семіотика				
8	Становлення семіотики, поліваріантність семіотичних підходів	4	2	6
9	Сутність, моделі і типи знаків	2	2	4
10	Основні класи знакових систем	4	4	8
11	Семіотичні системи культури	4	4	8
12	Семіотика міського простору	2	2	4
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг *120 год.*, в тому числі:

Лекцій – *30 год.*

Практичні заняття – *30 год.*

Самостійна робота - *60 год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основні

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлипов О. Соціолінгвістика: навчальний посібник Донецьк: ТОВ "Юго-Восток Лтд", 2007. Лек.1
2. Ділі Дж. Основи семіотики. - Львів: Арсенал, 2000.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. – К., 2010. Вступ, Розділ 2
4. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації: Посібник. – Львів: ПАІС, 2006. – 120 с.
5. Berger A. Signs in Contemporary Culture: An Introduction to Semiotics. – Sheffield Publishing Company, 2009.
6. Candler D. Semiotics for Beginners. - University of Wales, 2000.

Додаткові

7. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція. К.: Основи, 2004. С. 5-20. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Jean_Baudrillard/Symuliakry_i_symuliatsiia.pdf
8. Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть. Л.: Кальварія, 2004. (Порядок симулякрів) С. 85-143. URL: <https://ukrlib.com.ua>
9. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – С. 457-478.
10. Гірц К. Політика сенсів / Інтерпретація культур. Вибрані есе. К., 2001. С.365-384. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Clifford_Geertz/Interpretatsiia_kultur.pdf
11. Еко Умберто. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів / Перекл. з англ. – Л.: Літопис, 2004. – С. 247-281.
12. Карась А. Семіотична перспектива інтерпретації реальності як дійсності // Філософська думка. № 5, 2008.
13. Кієв Р. Мова, думка і культурна реальність (Від О. Потебні до гіпотези мовного

- регіативізму) — Львів:Літопис. 2002. – С.97-179.
14. Кравчук Алла Соціолінгвістична неоднорідність польських адресативних зворотів (на тлі українських) // Вісник ЛНУ. Серія Філологія. 2009, Вип.46.Ч.1, С.43-53Кулик Володимир Мовна політика в багатомовних країнах. Закордонний досвід та його придатність для України. — К.: Дух і Літера, 2021
 15. Малес Л. Вивчаючи тексти культури. – К.: К.І.С., 2011. Розділ2.
 16. Маргос С.А. Молодіжний сленг як складова мови міста // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Караїна. №632. Серія "Філологія". Випуск 42. - Харків, 2004. - С. 240-243
 17. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. – К.: Вид. дім «Киево-могилянська академія», 2016. — Підрозділ 1.2, 2.1.
 18. Синчак О. За рівність мовну і позамовну!!! Журнал соціальної критики. URL: <https://commons.com.ua/uk/za-rivnist-movnu-i-pozamovnu/>
 19. Потебня О. Думка й мова (фрагменти): Слово Знак Дискурс Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. за редакцією Марії Зубрицької — Львів, 1996 — ст.23
 20. Ставицька Л. Аргю. жаргон. сленг: Соціальна диференціація української мови / Л. Ставицька. — К. : Критика. 2005.
 21. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциту /За ред. Л.Масенко. – К., 2005. – с. 5-38.
 22. Eckert P., McConnell-Gient S. Language and Gender. Cambridge University Press, United Kingdom, 2003. – P.129-332.

10. Додаткові ресурси:

1. Система дистанційного навчання факультету соціології Moodle <https://sociology.elearningacademy.site/login/index.php>